

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

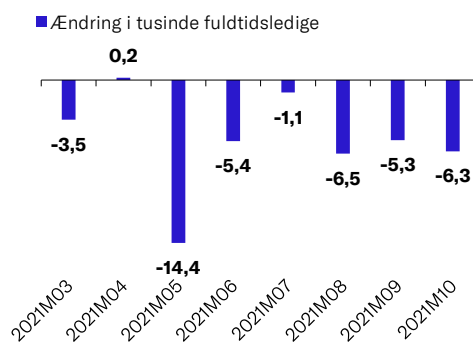
Laveste ledighed i 13 år

Af: Cheføkonom Tore Stramer og seniorøkonom Kristian Skriver

Ledigheden faldt med 6.300 fuldtidspersoner i oktober. Det viser nye tal, som vi i denne uge fik fra Danmarks Statistik. Dermed er ledigheden faldet med 42.100 fuldtidspersoner siden februar i år, hvilket bringer ledigheden til det laveste niveau siden december 2008. Det er ganske enkelt imponerende, at ledigheden er faldet så kraftigt. Det vidner om, at der er fuld fart på det danske arbejdsmarked. Den lave ledighed har tilmed gjort det vanskeligt for arbejdsgiverne at rekruttere arbejdskraft. Derfor er det nødvendigt, at finanspolitikken strammes ved fx at bringe den offentlige beskæftigelse tilbage på niveauet fra før coronapandemien. Dertil er det nødvendigt, at adgangen til udenlandsk arbejdskraft lempes. Det er de to mest effektive redskaber til på kort sigt at afværge en truende overophedning af dansk økonomi.

I denne uge har vi også fået nye tal for væksten i Danmark. Dansk økonomi voksede med 0,9 pct. i tredje kvartal. Det er noget lavere end de foreløbige tal, vi fik for et par uger siden. Dertil blev væksten i andet kvartal også nedjusteret. Forklaringen på de store nedjusteringer er, at under corona-pandemien har kilderne og metoderne været behæftet med større usikkerhed end normalt. Det er derfor vanskeligere end vanligt for Danmarks Statistik at opstille et robust helhedsbillede af økonomien. De kraftige nedjusteringer ændrer dog ikke på billedet af, at dansk økonomi er kommet flyvende ud på den anden side af vinterens nedlukninger. Vækstudsigterne for 2022 er desværre nærmest fra den ene dag til anden blevet noget mere usikre som følge af den nye potentielt mere farlige coronavariant omikron. Forhåbentligt vil de næste uger give mere vished om den nye coronavariant tager over og bliver en mere farlig eller mere omgængelig modstander i epidemi-bekæmpelsen.

Nøgletal	Side
Laveste ledighed i 13 år	2
Lønningerne stiger mere i Danmark end i udlandet for 10. kvartal i træk	3
Kæmpe nedjustering af BNP-tallene	4
Ny OECD-prognose er allerede forældet pga. ny coronavariant og nedjustering	5
Rekordmange butikker forventer stigende priser	6
30.000 har ansøgt om Arne-pension - øger manglen på arbejdskraft	7
Danskernes indkomst steg i gennemsnit med 14.100 kr. i 2020 - ny rekord	8

Laveste ledighed i 13 år

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik tirsdag viser, at ledigheden faldt med 6.300 personer i oktober. Dermed var der i alt 87.900 bruttoledige i oktober, hvilket er det laveste niveau siden december 2008. Siden februar i år er ledigheden faldet med hele 42.100 personer. Det er meget voldsomt ledighedsfald, der er uden sidestykke i statistikens historie.

Faldet i ledigheden skal ses i sammenhæng med, at der trods alt fortsat har været en fornuftig vækst i dansk økonomi hen over sommeren og efteråret. Dertil har opjusteringen af test- og vaccinekapaciteten også bidraget til at trykke ledigheden yderligere i bund.

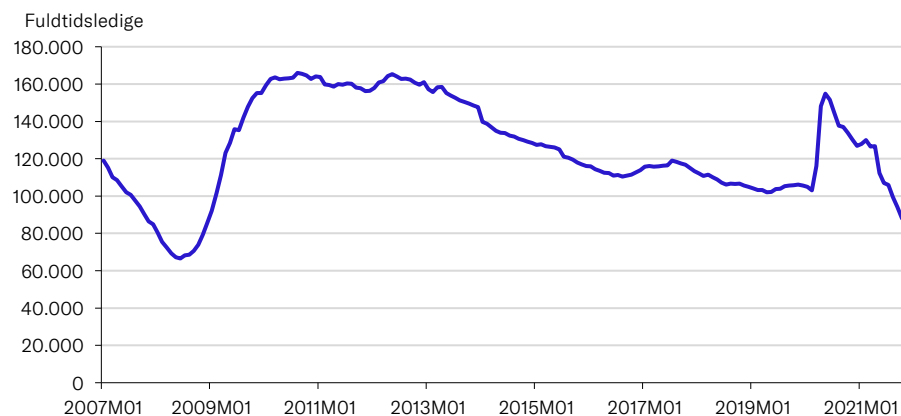
Den meget lave ledighed viser med al tydelighed, at manglen på arbejdskraft er meget reel. Virksomhederne er simpelthen nu rundt i alle kroge af arbejdsmarkedet i jagten på nye medarbejdere.

Finanspolitikken skal strammes og der skal åbnes op for udenlandsk arbejdskraft

Tirsdagens lave ledighedstal viser, at der er brug for at øge udbuddet af arbejdskraft for den private sektor. Med en ledighed på blot 87.900 personer er det ikke realistisk, at et fortsat fald i ledigheden ville kunne bidrage med den nødvendige arbejdskraft til dansk erhvervsliv.

Finanspolitikken bør nu strammes, den offentlige beskæftigelse reduceres, og virksomhedernes adgang til udenlandsk arbejdskraft lempes. Det er simpelthen de mest effektive værktøjer, vi i øjeblikket har til rådighed for at afværge en truende overophedning af dansk økonomi.

Lønmodtagerbeskæftigelsen, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, tabel AUS08

Lønningerne stiger mere i Danmark end i udlandet for tiende kvartal i træk

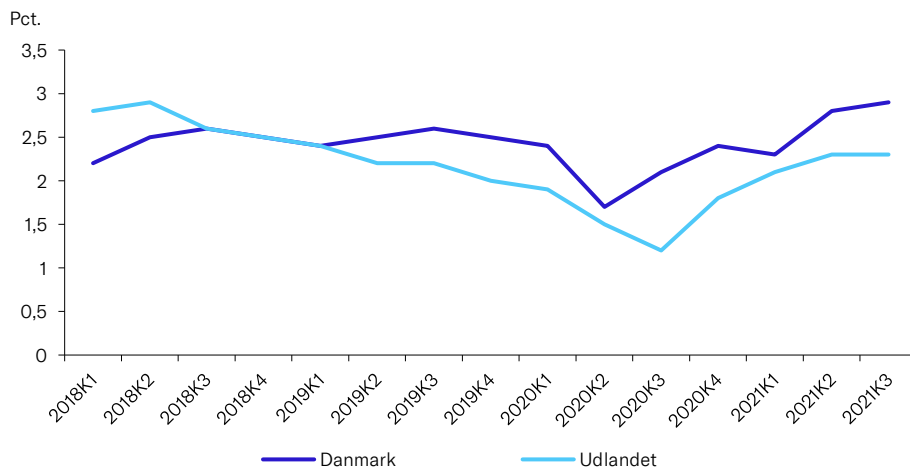
Offentliggjorte tal fra DA fredag viser, at de danske lønomkostninger indenfor fremstilling steg mere i Danmark end vores største samhandelslande. I Danmark er lønomkostninger indenfor fremstilling steget med 2,9 pct. fra 3. kvartal 2020 til 3. kvartal 2021, mens lønomkostningerne er steget med 2,3 i udlandet. Med andre ord er lønstignings-takten hele 0,6 pct.-point højere i Danmark end i udlandet indenfor fremstilling.

Det er nu tiende kvartal i træk, hvor lønningerne stiger mere i Danmark end i udlandet. Den kraftige lønvækst i Danmark gør det dyrere at drive virksomhed i Danmark sammenlignet med vores konkurrenter i udlandet.

Lønvæksten er højere i Danmark end i udlandet, fordi arbejdsmarkedet er stramt. Herhjemme er ledigheden den laveste i 13 år, men beskæftigelsen er rekordhøj. Det gør det meget svært at skaffe de nødvendige hænder, og derfor må virksomhederne i et stort omfang sige nej til ordrer.

Når lønnen stiger hurtigere end i udlandet pga. mangel på arbejdskraft, skal det få alarmklokkerne til at ringe på Christiansborg. Det skal derfor være i toppen af dagsordenen, når der i øjeblikket bliver forhandlet Finanslov for 2022. Konkret bør der lempes for adgangen til udenlandsk arbejdskraft, mens der skal lægges en plan for at nedbringe den offentlige beskæftigelse til niveau med før coronapandemien.

Årlig ændring i fortjeneste inkl. gene

Kilde: Dansk Arbejdsgiverforening

Kæmpe nedjustering af BNP-tallene

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik tirsdag viser, at BNP-væksten i årets tredje kvartal er blevet nedjusteret fra 2,0 pct. til 0,9 pct. Altså har Danmarks Statistik med et trylleslag halveret BNP-væksten i tredje kvartal. Selv om det tidligere høje tal for BNP-væksten i tredje kvartal næsten var for godt til at være sandt, så er det en ekstraordinært stor nedrevision, som Danmarks Statistik har præsenteret tirsdag. Det er særligt nye lavere skøn for produktionen og forbruget i de tjenesteydende erhverv, der har udløst en nedrevidering af BNP-væksten. Det skærer dertil også i øjnene, at BNP-væksten i andet kvartal er blevet nedrevideret fra 2,8 pct. til 2,2 pct.

Det er voldsomme nedjusteringer, der betyder, at BNP-væksten for året nok ender tættere på 3,5 pct. end de 5 pct. som de tidligere BNP-tal ellers indikerede.

Ny coronavariant lur

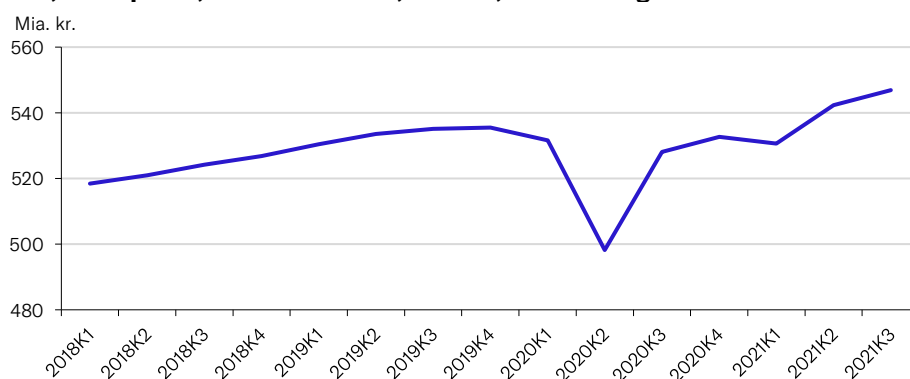
Udover de nye mere svage BNP-tal, så er vækstudsigterne for 2022 nærmest fra den ene dag til anden blevet noget mere usikre som følge af den nye potentielt mere farlige coronavariant, omikron.

Som tingene ser ud nu, så skal vi balancere risikoen for en ny mere farlig variant over for, at den nuværende store mangel på arbejdskraft udløser en overophedning af dansk økonomi. Det er unægteligt et sværere sted at stå, når den økonomiske politik for 2022 skal planlægges.

Fokus bør dog uændret være på at imødegå den risiko, vi kender, nemlig manglen på arbejdskraft. Det gøres bedst ved at udvide virksomhedernes adgang til særligt udenlandsk arbejdskraft og nedbringe den offentlige beskæftigelse fra de nuværende rekord-høje niveauer.

Forhåbentligt vil de næste uger give mere vished om den nye coronavariant tager over og bliver en mere farlig eller mere omgængelig modstander i epidemi-bekæmpelsen.

BNP, 2010-priser, kædede værdier, mia. kr., sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, tabel NKN1

Ny prognose fra OECD er desværre allerede forældet pga. ny coronavirusvariant og nedjustering af dansk BNP-vækst

OECD har tirsdag offentliggjort en ny dugfrisk prognose for verdensøkonomien og herunder også dansk økonomi. Der er først og fremmest tale om en positiv og fortrøstningsfuld prognose, hvor det globale opsving forventes at fortsætte i et lidt lavere tempo over de kommende år. Konkret forventer OECD en global BNP-vækst på 5,6 pct. i 2021 aftagende til 4,5 pct. i 2022 og 3,3 pct. i 2023.

Det er en positiv prognose, som vi naturligvis håber OECD kommer i mål med. Det skærer dog i øjnene, at prognosen er udarbejdet før den seneste bekymrende coronavirusvariant, omikron, blev opdaget i Sydafrika i sidste uge. OECD har derfor ikke haft mulighed for at indarbejde risikoen for den nye potentielt mere smitsomme coronavirusvariant i deres prognose. Det skæmmer desværre prognosen og gør den væsentligt mindre relevant.

Vender vi blikket mod Danmark, så er OECD's prognose desværre helt skæv. OECD forventer en samlet BNP-vækst på 4,7 pct. i år og 2,4 pct. i 2022. Men i denne uge er Danmarks Statistik kommet ned en kraftig nedjustering af BNP-væksten i både andet og tredje kvartal. Det har OECD desværre ikke fået med i den nye prognose for dansk økonomi. Derfor fremstår OECD's prognose desværre forældet allerede på offentliggørelsesdagen.

Selv om virkeligheden har overhalet tirsdagens prognose fra OECD indenom, så er det positive budskab dog alligevel, at vækstudsigterne for verdensøkonomien er gode, hvis den nye coronavirusvariant ikke viser sig at være en væsentlig større udfordring. Det er trods alt værd at tage med.

Rekordmange butikker forventer stigende priser

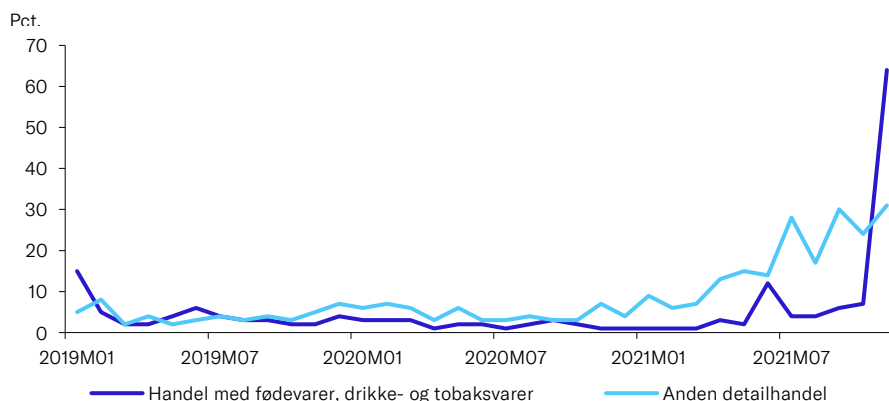
Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik mandag viser, at 2 ud af 5 butikker nu forventer at hæve priserne over de kommende tre måneder. Stigningen er særligt kraftig i detailhandlen (ekskl. bilhandel), hvor 49 pct. nu forventer stigende salgspriser. Det er det suverænt højeste niveau, der er målt i statistikens levetid siden starten af 2011. Det springer dertil i øjnene, at stigningen i butikkernes prisforventninger rammer bredt. Indenfor handel med føde- og drikkevarer forventer 64 pct. af butikkerne stigende priser i løbet af de næste tre måneder, mens 31 pct. af butikkerne indenfor anden detailhandel forventer tiltagende priser i løbet af de næste tre måneder. Anden detailhandel dækker over salg af elektronik, husholdningsudstyr, bøger, tøj og sko, spil og legetøj mv.

Det er meget voldsomt, at så mange butikker nu forventer at hæve priserne over de kommende tre måneder. Udviklingen skal bl.a. ses i sammenhæng med at såvel import- og producentpriserne er steget markant over de seneste måneder. Alene i september steg det samlede producentprisindeks for varer med ca. 20 pct., mens importprisindekset steg med godt 10 pct., hvilket er den største stigning i statistikens historie. Det er helt oplagt den massive globale efterspørgsel efter varer i kombination med de betydelige forsyningsproblemer, der har lagt et tydeligt opadgående pres på varepriserne herhjemme. Flere butikker har i øjeblikket betydelige udfordringer med at skaffe specifikke varer hjem og oplever betydelige prisstigninger på deres bestillinger.

Mandagens tal viser samtidig, at andelen af virksomhederne inden for servicerehververne, der angiver mangel på kvalificeret arbejdskraft som en produktionsbegrænsning, nåede er ny rekord på 37 pct., mens det tilsvarende tal for byggeriet ligger på 42 pct.

Mandagens tal viser desværre, at inflationspresset i økonomien er stærkt tiltagende. Der er udsigt til stigende priser på såvel fødevarer og alt lige fra elektronik, husholdningsudstyr, bøger, tøj og sko, spil og legetøj mv. Det kraftigt tiltagende prispres er i kombination med den store mangel på arbejdskraft en farlig cocktail, der kan starten en negativ pris og lønspirale i dansk økonomi. Sker det vil det hurtigt kunne udløse en ny lavkonjunktur i dansk økonomi. Der er derfor også brug for, at politikerne nu træder hårdt på den finanspolitiske bremse og at arbejdsudbuddet øges.

Andel virksomheder indenfor detailhandel, der forventer stigende salgspriser de kommende tre måneder

Kilde: Danmarks Statistik, tabel KBD1

30.000 har ansøgt om Arne-pension - øger manglen på arbejdskraft

Offentliggjorte tal fra Beskæftigelsesministeriet mandag viser, at næsten 30.000 personer har søgt om ret til tidlig pension i perioden fra 1. august til 25. november. Tallet dækker over, at 10.500 personer har fået den maksimalt mulige ret til tidlig pension, mens over 11.500 personer har fået tildelt ret til et eller to år på tidlig pension. Dertil har – eller har haft – godt 14.500 personer mulighed for at komme med yderligere dokumentation, der kan give dem ret til tidlig pension, eller til at få flere år på ydelsen end først tildelt.

Det er alt i alt høje tal med tanke på, at Regeringen ellers tidligere forventede at ca. 24.000 danskere vil gøre brug af ordningen i 2022. I øjeblikket har 22.000 personer allerede fået tildelt Arne-pension i 2022. Det er et tal der vil stige yderligere frem mod årsskiftet i takt med at de mange resterende ansøgninger færdigbehandles. Dertil kan nye ansøgninger også komme frem mod årsskifte

Timing er dårlig

Det er desværre ikke veltimet i forhold til de økonomiske konjunkturer, at et stort antal danskere nu får tildelt en tidligere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Beskæftigelsen satte ny rekord i september og virksomhederne slår fortsat historisk mange ledige stillinger op. Manglen på arbejdskraft er samtidig steget til rekordhøje niveauer inden for både industrien, byggeriet og serviceerhvervene. Det er en stor udfordring, da manglen på arbejdskraft risikerer at overophede dansk økonomi og udløse en ny lavkonjunktur.

Det er derfor også uhyre vigtigt, at regeringen nu tager skeen i den anden hånd og får lavet reformer, der øger arbejdsbuddet. Det skal tilmed gå hurtigt, da manglen på arbejdskraft i mange brancher nu er akut. Her på den korte bane er der brug for, at regeringen gør det nemmere for virksomhederne at rekruttere udenlandsk arbejdskraft. Dertil bør den offentlige beskæftigelse løbende reduceres fra de nuværende rekordhøje niveauer.

Danskernes indkomst steg i gennemsnit med 14.100 kr. i 2020 - ny rekord

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik mandag viser, at danskernes gennemsnitlige indkomst før skat steg med 4,2 pct. i 2020, svarende til en fremgang på 14.100 kr. (faste priser). Det er den største årlige indkomstfremgang, der er målt i statistikkens levetid siden 1996.

Det er yderst imponerende, at indkomstvæksten har været rekordhøj i et år, der i høj grad var præget af COVID-19 pandemien. På trods af et kortvarige voldsomt fald i både produktionen og beskæftigelsen i løbet af 2020, så har danskernes indkomstvækst skudt en meget høj fart.

Forklaringen er hovedsageligt, at både lønkompensationsordningen og udbetalingen af danskernes indefrosne feriepenge har holdt en solid hånd under danskernes indkomst under coronakrisen. Dertil kommer udbetalingen af det skattefrie engangstilskud på 1.000 kr. for samtlige modtagere af overførselsindkomster.

Den samlede udbetaling af feriepengene og engangstilskuddet blev udbetalt til ca. 3,6 mio. personer og udgjorde i gennemsnit 9.700 kr. pr. person. Fraregner man disse engangsudbetalinger, så var stigningen i den personlige indkomst før skat på mere beskedne 1,3 pct. i 2020.

Dertil modtog omkring 250.000 personer på et tidspunkt i 2020 lønkomensation. Lønkomensationsordningen sikrede de berørte medarbejdere deres normale løn under både den første og anden nedlukning i 2020.

Rækken af kompensationspakker og udbetalingen af feriepenge har været en stor succes og har hjulpet dansk økonomi mere skånsomt over coronakrisen i 2020. Den stærke og stabile udvikling i danskernes indkomst har muliggjort en flot fremgang i privatforbruget, der har rakt ind i 2021. Det betyder også, at Danmark er et af de lande i verden, der har oplevet det mest beskedne økonomiske tilbageslag under coronakrisen.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.